

OP ZOEK NAAR HET DWAALLICHT

Honderd jaar na zijn debuutroman *Villa des Roses* is Willem Elsschot crossmedialer dan ooit. Zijn belangrijkste werken zijn verfilmd en *Kaas* is onlangs zelfs integraal verstript. Sinds kort nemen de Antwerpse gidsen je bij de hand voor een Dwaallichtwandeling. Niet makkelijk, als je weet dat Elsschot de lezer ook graag bij de neus nam.

woord Ive Van Orshoven beeld Greetje Van Buggenhout en courtesy Stad Antwerpen

Bedenker van de wandeling is Eric Rinckhout, cultuurredacteur bij *De Morgen* en verslingerd aan *Het Dwaallicht*. Zijn eigen boek is dubbel zo dik als de klassieker van Elsschot. Met *Dwaalspoor* beleefde Rinckhout zijn passie tot het uiterste: hij ging op zoek naar de Antwerpse tijdgeest van november 1938, hij bezocht de familieleden en nog levende vrienden van Elsschot en wandelde en herwandelde de route die de personages in het boek aflegden.

Hoe raakt iemand verslaafd aan een boek?

Eric Rinckhout: 'Dat heeft voor een deel te maken met jeugdsentiment. In 1972 keek ik op een donkere novemberavond verveeld uit het raam. Beneden op straat was het kruispunt kletsnat, maar het regende niet. Iemand stond met een brandslang heen en weer te spuiten. Hij stond op de set van de verfilming van *Het Dwaallicht*. Mijn vader stopte me het boek in handen en ik heb het sindsdien tientallen keren gelezen. Misschien had mijn fascinatie te maken met de erotische spanning in het boek? Ik was zestien jaar, dan ben je daar extra gevoelig voor. *Het Dwaallicht* was ook een openbaring omdat het mijn eerste Elsschotboek was.'

ZAKKENWIJVEN

Elsschot is ondertussen bijna vijftig jaar dood, maar zijn werken blijven springlevend dankzij film en strip. Waarom blijft hij zo actueel?

'Dat heeft te maken met zijn stijl. Hij schrijft zeer helder en zakelijk, wat bijvoorbeeld *Villa des Roses* ook nu nog leesbaar maakt. Nochtans is Elsschot honderd jaar geleden aan dat boek begonnen. Stijn Streuvels schreef ook in die tijd, maar hij is nog nauwelijks te lezen. Bovendien is Elsschot een eerlijk schrijver.'

Foto Greetje Van Buggenhout

Hoezo, eerlijk?

'Hij gaat geen taboes uit de weg. In *Het Dwaallicht* neemt het hoofdpersonage Laarmans drie Afghaanse matrozen op sleeptouw tijdens hun zoektocht naar een zekere Maria Van Dam. Hoewel de Afghanen haar bijna

heilig verklaren, spreekt het vanzelf dat ze haar niet opzoeken om koffie te drinken. Maria Van Dam is bovendien een zakkennaaiester, een beroep dat nogal berucht was. Goederen werden vroeger vervoerd in jutezakken, en de *zakkenwijken* moesten vaak de boot

op bij de hitsige matrozen om die zakken te herstellen. De erotiek die het boek ademt, leverde ook in 1946 nog problemen op. Katholiek Vlaanderen zette Elsschot trouwens al vanaf *Villa des Roses* op de index. In dat boek pleegt een vrouw abortus en wordt ze gena-